

MEMORANDUM

PROVINCIE :: UTRECHT

81CA54D2

2018MME70

DATUM	1-3-2018
AAN	PS
VAN	Gedeputeerde mobiliteit
DOORKIESNUMMER	A.K.Dekker/ 2067
ONDERWERP	Contant geld van de voertuigen (Cashless)

Besluit afschaffen contant geld op de voertuigen

In 2016 hebben de gezamenlijk vervoerders besluit genomen contant geld uit de voertuigen te weren. Hierbij is een streefdatum gesteld van 1 januari 2018. Dit besluit wordt door provincie Utrecht ondersteund uit oogpunt van sociale veiligheid en efficiency. Provincie Utrecht heeft echter geen formele rol bij dit besluit. Er bestaat namelijk geen verplichting om contant geld te accepteren. Dit staat niet in de wet en is ook niet geëist bij aanvang van de concessies. Het voornemen van de vervoerders om contant geld te weren heeft alleen betrekking op de voertuigen. Het contant geld zal niet in het gehele OV afgeschaft worden. Het zal mogelijk blijven met contant geld te betalen buiten de voertuigen. Het verschilt per regio hoe dit uitgewerkt is, maar men moet hierbij denken aan servicewinkels, loketten, automaten en wederverkopers.

Aandachtspunten meegegeven

Provincie Utrecht staat positief tegenover het afschaffen van contant geld uit oogpunt van sociale veiligheid en efficiency. Wel wil PU dat afschaffing zorgvuldig zal gebeuren. Wij hebben twee aandachtspunten meegegeven aan de vervoerders:

- Er dient een alternatief te zijn buiten de voertuigen voor reizigers die nog altijd met contant geld willen betalen.
- Er dient goed gecommuniceerd te worden zodat de reizigers niet voor verrassingen komen te staan.

Stand van zaken Syntus (uitgevoerd door Keolis)

Bij Syntus is de zogenaamde duale fase ingegaan op 8 januari 2018. Vanaf die datum is het mogelijk te pinnen in de bus, maar is contant betalen ook nog mogelijk. De huidige planning gaat er van uit dat contant geld per april 2018 afgeschaft wordt. Het is daarna mogelijk om te betalen in de bus met: pin/creditcard, ov-chipkaart en via de Syntus-app.

Alternatief geboden in gebied Syntus

Als alternatief voor die mensen die alleen maar kunnen betalen met contant geld, zullen de zone-reiskaarten (zoals ook verkocht worden op de bus) verkocht worden bij de circa 40 servicepunten. (tabakswinkels/tijdschriftenwinkels).

Syntus heeft aangegeven actief op zoek te gaan naar mogelijke doelgroepen die, om welke reden dan ook, problemen hebben om zonder contant geld te kunnen reizen met het openbaar vervoer. Indien mogelijk wil Syntus een oplossing op maat voor dergelijke doelgroepen ontwikkelen.

Stand van zaken U-OV (uitgevoerd door Qbuzz)

U-OV heeft op de nachtbussen ingaande 3 september 2017 pinnen mogelijk gemaakt en het contante geld afgeschaft. Op alle overige diensten is het nog mogelijk met contant geld te betalen. U-OV gaat contant geld per lijn afschaffen. Als eerste lijngroep zal naar verwachting in mei het contant geld afgeschaft worden op de lijnen 1 en 2. Afschaffen zal per lijngroep gebeuren om te voorkomen dat chauffeurs gemengd rijden op lijnen met en zonder contant geld. Dan bestaat namelijk het risico dat een chauffeur 's morgens met contant geld rijdt en 's

middags alsnog met een bedrag aan contant geld in zijn of haar tas op een lijn rijdt waarop contant geld al is afgeschaft.

Alternatief geboden in gebied U-OV

Als alternatief worden wederverkopers (tabakswinkels/ tijdschriftenwinkels) in staat gesteld met contant geld een vrijwel compleet aanbod aan vervoerbewijzen aan te bieden aan de reizigers. Dit kan omdat de apparatuur van de wederverkopers afgeschreven is en dus toch al vervangen dient te worden. Tot slot is en blijft het mogelijk met contant geld kaartjes te kopen op de twee OV-Servicewinkels op Utrecht Centraal en bij de zes kaartautomaten op en rond hetzelfde station.

Rol provincie Utrecht

Provincie Utrecht heeft verschillende rollen bij de betalingssystemen van de twee concessies die zij beheert. Bij U-OV is PU namelijk deels eigenaar van de betaalapparatuur *buiten de voertuigen*. Het gaat dan om betalingsapparatuur op de tramhaltes, kaartautomaten op Utrecht Centraal en de apparatuur bij de wederverkopers. PU heeft dan ook een rol bij het bieden van een alternatief voor afschaffen contant geld op de voertuigen omdat dit alternatief grotendeels via onze apparatuur geboden zal worden. De bovengenoemde vervanging van de apparatuur bij de wederverkopers, waarbij het aanbod en de betalingsmogelijkheden worden uitgebreid was dan ook een beslissing van provincie Utrecht (*December 2017: Vervanging en functionaalsuitbreiding verkoopapparatuur OV*). Wel is de apparatuur grotendeels in beheer gegeven aan de vervoerder. Deze beslissing is dan ook goed afgestemd met de vervoerder. Bij Syntus is alle apparatuur in eigendom en beheer van de vervoerder.

Verschil tussen de twee vervoerders

Tussen de twee vervoerders zit een verschil in planning en uitvoering van de uitfasering van contant geld. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de Syntus-vloot relatief nieuw is. Deze vloot is gebouwd in 2016/2017 en was reeds voorbereid op pin-betalen. Inbouwen van pin-apparatuur was dus relatief eenvoudig. De vloot van U-OV is ouder (deels rijden er bussen rond uit 2009) en deze dienen allemaal omgebouwd te worden, waarbij ook de bekabeling aangepast moet worden. Aangezien de vloot van U-OV zeer intensief wordt gebruikt, kan er eigenlijk geen bus uit de dienstregeling gehaald worden voor een verbouwing. Hierdoor is men erg afhankelijk van vakanties waarin de dienstregeling minder intensief is en er dus ruimte beschikbaar is om een bus enkele dagen uit de dienst te halen voor een verbouwing.

Monitoring en afstemming

U-OV/ Qbuzz: Tweemaandelijks wordt de vooruitgang van U-OV/ Qbuzz op het gebied van het betalingssysteem besproken en afgestemd.

Syntus/ Keolis: Gezien het feit dat de duale fase al is ingegaan en provincie Utrecht hier verder zelf geen rol in speelt wordt bij Syntus de monitoring en afstemming niet separaat gedaan, maar in de bestaande processen afgehandeld (concessieoverleg).

Rest van het land

Vanaf half 2017 tot diep in 2019 zijn er landelijk gezien grote verschillen in betalingsmogelijkheden in het openbaar vervoer. Ongeveer de helft van de concessies is per 1 januari 2018 daadwerkelijk zonder cash op de voertuigen. Van de overgebleven concessies zal ongeveer een kwart nog in 2018 cashless worden. Het laatste kwart heeft nog geen planning en/of volgt pas in 2019. De reiziger kan op de website van de betreffende vervoerders terecht voor informatie hierover. Een landelijk overzicht is beschikbaar op de website van de Reisinformatiegroep (9292).